

Секція: Міжнародна економіка

КІНАХ НЕЛЯ ВОЛОДИМИРІВНА

кандидат економічних наук, доцент

кафедри педагогіки і психології

Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти

м. Луцьк, Україна

ОЦІНКА ВПЛИВУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Україна розпочинає шлях асоційованого члена ЄС у один з найважчих періодів своєї історії. З метою подолання системної кризи, консолідації країни, протистояння зовнішній агресії та подолання її наслідків, як ніколи важливо забезпечити максимальний позитивний ефект євроінтеграції для розвитку українського суспільства. Аграрний і продовольчий сектор займає одне з провідних місць в національній економіці України. Але переважна більшість виробників сільськогосподарської продукції має низький рівень ресурсного забезпечення та відсутність достатньої кількості коштів для його поповнення. Одним із чинників відновлення та забезпечення сталого розвитку вітчизняного агропромислового виробництва є його євроінтеграція. Вагомий внесок у дослідження проблематики взаємовідносин Україна – ЄС, питанню розвитку сільського господарства в умовах глобалізаційних процесів та аналіз євроінтеграційних проблем України, у тому числі і з особливостями розвитку галузі сільського господарства зробили такі зарубіжні і вітчизняні вчені як М. Кропивко, Н.Антонюк, Н. Мусис, Д. Дайнен, О.Краєвська, Ю. Губені, В. Вардовський, П. Гайдучський, П. Саблук, О. Шубравська, Г. Черевко, В. Юрчишин.

Варто зазначити, що розвиток аграрної сфери залежить не лише від внутрішніх чинників, але і від зовнішніх факторів — перш за все інтеграційних процесів та світових тенденцій. Аналіз тенденції розвитку АПК у 2015 р. дозволяє стверджувати про переважання негативних факторів. Попри рекордний урожай зернових, в Україні спостерігалось: а) падіння цін на зернові у світі, яке частково пояснювалося інформацією про високий урожай в нашій країні; б) скорочення виробництва цукру; в) збої в системі реєстрації речових прав на земельні ділянки та договори оренди; г) випуск євробондів на сотні мільйонів доларів трьома великими вітчизняними агрокомпаніями; д) зниження рейтингів українських агрокомпаній міжнародними агентствами; ж) зменшення держпідтримки галузі; з) поглинання потужними агрохолдингами невеликих підприємств [1].

Розвиток інтеграції на європейському рівні є сучасною ознакою прогресивних змін у сільському господарстві та порівняно новим напрямом досліджень вітчизняної аграрної науки. Європейські орієнтири надають аграрному сектору відповідний вектор розвитку та відкривають нові можливості для відродження сільського господарства, створюють додаткові порівняльні переваги на агропродовольчому ринку в умовах глобалізації економіки. Так, за оцінками експертів проєвропейської орієнтації, від впровадження Угоди про ЗВТ між ЄС та Україною остання може отримати чималі вигоди в сфері сільського господарства, зокрема внаслідок:

- зростання експорту української продукції в ЄС;
- розширення доступу на ринки третіх країн через гармонізацію стандартів з ЄС;
- покращення інвестиційного клімату внаслідок пристосування національного законодавства до норм і правил ЄС;

- скасування субсидування експорту сільськогосподарської продукції з ЄС до України;
- поступове збільшення квот на експорт з України до ЄС окремих видів сільськогосподарської продукції.

Ймовірні випробування, яких зазнає Україна після вступу до ЄС:

- посилення конкуренції на внутрішньому ринку, особливо в короткостроковій перспективі, за рахунок усунення тарифних і скорочення нетарифних бар'єрів;
- обмеження доступу українських товарів на європейські ринки під приводом їх невідповідності європейським стандартам і сертифікатам;
- вилучення з режиму вільної торгівлі майже 400 товарних позицій, в основному сільськогосподарських товарів, лібералізація експорту яких на ринки ЄС була б для України найбільш вигідною;
- запровадження з боку ЄС для України дискримінаційної системи тарифних квот на дуже низькому рівні (для більшості видів продукції ці квоти становлять менше 6% від обсягу ринку ЄС із цих видів продукції (зерно, м'ясо тощо);
- скасування вивізного мита на насіння соняшнику, що може позбавити вітчизняні переробні комбінати сировини;
- збереження в ЄС системи багатомільярдних дотацій аграрного сектора, що робить експорт української продукції в ЄС та в третіх країнах неконкурентоспроможним [2].

Для успішного розв'язання завдань євроінтеграції аграрний сектор економіки України має достатньо передумов: багатий природно-ресурсний та експортний потенціал, вагомий людський капітал, поступово зростаючу інвестиційну привабливість, збережений уклад сільського життя та багатовікові традиції ведення сільського господарства. У цьому контексті дослідження та наукове осмислення досвіду формування європейської

аграрної моделі сприятимуть проведенню структурних реформ у галузі сільського господарства та підвищенню рівня конкурентоспроможності агропродовольчої продукції на європейському та світовому ринках.

Крім того на даний час постала необхідність у поліпшенні якості інформаційного забезпечення в сільському господарстві, яка зумовлена тим, що, угода з ЄС передбачає серйозні коригування нормативних практик в Україні, зокрема у сферах конкуренції, державної допомоги, державних закупівель, вживання санітарних і фітосанітарних заходів, технічного регулювання, захисту прав інтелектуальної власності, забезпечення сталого розвитку та ін.

Хочеться зазначити, що Україна також може стати «хлібним кошиком» Європи, причому щодо виробництва продукції, яка не буде безпосередньо конкурувати з виробниками Франції, Іспанії, Італії та ін., а сприятиме самозабезпеченню ЄС основними продуктами сільського господарства і гарантуватиме продовольчу безпеку ЄС.

Отже, поглиблюючи співпрацю є ЄС, Україна отримає нові стимули для розвитку внутрішнього ринку і поглиблення економічної спеціалізації регіонів. Разом з тим розширення зовнішньоекономічних перспектив українського сільського господарства стане можливим завдяки переходу на вирощування більш конкурентоспроможних видів рослин і порід тварин, розширенню сфери застосування передових аграрних технологій, заохоченню сучасного та сталого сільськогосподарського виробництва, обов'язковою умовою якого є захист довкілля, поширенню методів органічного виробництва та використанню біотехнологій.

Література:

1. Рекомендації учасників засідання Робочої групи: «Україна –ЄС на шляху до розширеної зони вільної торгівлі» на тему: Потенціал Зони вільної торгівлі між ЄС та Україною для розвитку аграрного сектору

економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>

2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС і його державами-членами (текст) / Комітет з питань європейської інтеграції Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://comeuroint.rada.gov.ua>

References:

1. Rekomendatsii uchashnykiv Druhoho zasidannia Robochoi hrupy: «Ukraina –YeS na shliakhu do rozshyrenoi zony vilnoi torhivli» na temu: Potensial Zony vilnoi torhivli mizh YeS ta Ukrainoiu dlia rozvytku ahrarynoho sektoru ekonomiky [Online], available at: <http://www.niss.gov.ua>
2. *Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta EU i yoho derzhavamy-chlenamy (tekst)*, Komitet z pytan yevropeiskoi intehratsii Verkhovnoi Rady Ukrainy, [Online], available at: <http://comeuroint.rada.gov.ua>